

När kriget kom till Gotland

av Minou Sadeghpour

TITEL:

Bricka i ett stort spel

FÖRFATTARE:

Björn Anderson och Tommy Jeppsson

FÖRLAG:

Svenskt Militärhistoriskt Biblioteks Förlag 2016

I DAGENS SÄKERHETSPOLITISKA läge är vikten av att vi delar kunskap med varandra stor. Därför är det extra glädjande att många av de människor som i Sverige besitter betydande kunskap inom försvars- och säkerhetspolitik delger sin kunskap i bokform. Fördelen med det är såklart att fler får möjlighet att ta del av viktig information, och att debatten om vårt omvärldsläge och hur vi på bästa sätt kan försvara Sverige förblir en fråga för hela svenska folket. Ett säkerhetspolitiskt scenario i romanform känns både modernt och som ett bra verktyg ur ett folkförankringsperspektiv.

Bricka i ett stort spel tar sin utgångspunkt i ett scenario som både är verklighetstroget och skrämmande. Överstelöjtnant Carl Öberg på Gotland får rapport från en av sina kompanichefer att svenska soldater som bemannar en postering i Slite hamn blivit övermannade av ett tjugotal ryssar i grå overaller märkta med Nord Streams logo. Ett scenario som trots sin fiktiva karaktär i ljuset av dagens aktuella diskussion om Nord stream 2 och innebörden av bygget ger upphov till kalla kårar hos mig som läsare.

Boken bygger på parallella händelseutvecklingar runt om i Sverige och i våra närliggande grannländer. EU:s fokus är på den stora mängden människor som flyr från inbördeskriget i Syrien och övriga delar av ett Mellanöstern som präglas av oroshärdar. I Baltikum pågår febril aktivitet för att hantera ett eskalerande propagandakrig mellan ryssar och balter, framförallt i grannlandet Estland där statsministerns med kansli arbetar dygnet runt för att få tiden att räcka till. Gråzonsproblematiken är ett genomgående faktum i boken och svårigheten för beslutsfattare att med trovärdighet upprätta en gemensam lägesbild och ta beslut är uppenbar.

I ljuset av bokens scenario är det av största vikt att vi på daglig basis påminner oss själva om att det inte var längesedan som Ryssland genom sin annektering av Krim chockade beslutsfattare i Sverige och runt om i världen. Men trots det diskuteras Ukraina och Krim inte lika flitigt i medierna längre. För efter det har migrationsflöden, terrorattacker och påverkanskampanjer utvecklats till centrala ämnen på våra läppar. I likhet med det vi har att möta i verkligheten är det svårt för

beslutsfattarna i boken att hantera parallella händelseutvecklingar.

Boken har onekligen väckt många frågetecken hos mig och efter det att jag har läst författarnas slutord snurrar tankarna i huvudet. Sveriges nuläge är inte lätthanterligt, och att påstå något annat är fel. Läget runt Östersjön är spänt, och ämnen som kris, krig och terror och hur de ska hanteras är högaktuella i svensk debatt. Men hur kommer det sig att vi står där vi är idag? Medborgarnas förmåga att klara en längre kris är tvivelaktig det militära försvaret har inte tillräckligt med resurser och det civila försvaret har lång väg att gå. Hur ska vi få ihop detta och säkra vår trygghet och säkerhet? Vem tar ansvar för den samlade bilden och varför känns diskussionen om vår beredskap på olika plan så spretig? Det enkla svaret är såklart att det är ett resultat av politiska beslut. Men om perspektivet ska breddas så har vi alla ett ansvar, ett ansvar att ställa mer krav och engagera oss i vår säkerhet. För den dagen vi inte kan trygga vår säkerhet och säkra vårt oberoende så är det försent.

I stället för en detaljerad redogörelse kring bokens scenarier så har denna text utvecklats till tankar och reflektioner om framtiden. Men efter att pånytt ha läst bokens förord skrivet av Kungl Krigsvetenskapsakademiens styresman Mikael Odenberg, där han gör klart att syftet med boken är att bidra till fortsatt debatt om svensk försvars- och säkerhetspolitik och tankar kring vad vi behöver för att trygga Sveriges frihet och oberoende, så känner jag mig nöjd och hoppas att nyfikenheten där ute väcks och att så många som möjligt läser boken, diskuterar och bildar sig

en egen uppfattning. Boken har inte bara gett upphov till ett flertal idéer som jag tar med mig in i min egen yrkesrelaterade vardag utan även en hel del tankar om vikten av att vi är tydliga med att beskriva omvärldsläget för vad det faktiskt är och att Sverige inte längre är en skyddad oas. En verklighet som för mig och säkert många med mig är svår att acceptera.

Bokens författare konstaterar i sitt slutord att det finns en högst rimlig poäng med att skapa en mental beredskap för att det (o)-väntade mycket väl kan hända här. För lika fort som Ryssland i boken intar Slite hamn (ett scenario som förhoppningsvis inte inträffar i verkligheten) utan minsta förvarning kan andra scenarier aktualiseras. Med utgångspunkt i bokens händelseutveckling och i den faktiska verklighet vi tillsammans med våra grannländer har att hantera är en sak helt uppenbar. Vi klarar inte detta på egen hand. Om svaret är Nato, EU, FN eller något annat återstår att se. Även om jag såklart hoppas att bokens scenario aldrig ska bli verklighet.

I dagarna är det 35 år sedan den sovjetiska ubåten U-137 gick på grund utanför Gåsefjärden i Karlskrona. Med det i bakhuvudet och med det faktum att dagens bräckliga omvärldsläge kryper allt närmare inpå och ter sig så pass omfattande och komplext att det är svårt att ta in, så känns *Bricka i ett stort spel* som given läsning för alla.

Recensenten bevakar säkerhetspolitik och omvärldsutveckling hos Folk och Försvar samt på frilansbasis.